

OSOBNOSTNÍ INDIKÁTORY I

Různé studie hledající osobnostní **dispozice podporující agresi** (Čermák):

Iritabilita

Náchylnost k emocionálním reakcím

⇒ *impulsivní a reaktivní agrese*

Hostilní přemýšlení

Tolerance vůči násilí

Strach z trestu

⇒ *Caprarův strukturální model agrese*

Potřeba ochrany vlastní sebeúcty a prosazení vlastní identity

Ospravedlňování agrese

Přítomnost třetí osoby

Zájem se také soustředí na osobnostní **inhibitory agrese** (Tedeschi, Felson, 1995):

Dobře vybudovaná sebeúcta

Dobře vybudovaná seberegulace

Zvnitřněné normy morálky a zdvořilosti (nikoliv introjekty).

- pouze u „vědomě agrese“, kde je přítomno pokušení
- paradox: vyšší agrese vůči agresorům

AGRESE JAKO VYJÁDŘENÍ JÁ

Agrese jako sebeprezentace (Tedeschi a Felson, 1995)

Agrese jako potvrzení vlastní identity (např. Schlenker, 1980; Macek 1997)

1) **asertivní sebeprezentace**

- vytvoření představy o sobě, motivem je získat respekt
- Vymezení se vůči ostatní, je třeba publikum

→ Projevení síly vůči neagresivnímu/slabšímu jedinci

2) **protektivní sebe prezentace**

→ uchránění obrazu sebe (zachovat si tvář)

→ Pocit ohrožení sebeobrazu, potřeba vyhnout se slabosti

zdravá sebe prezentace vs. agresivní sebe prezentace (na úkor druhého)

DALŠÍ MOTIVY AGRESE VE VZTAHU K JÁ

Odplata

Pocit nespravedlnosti či odvrácení dalších útoků (domnělé či skutečné ublížení)

Odplata za zpochybnění autority/kompetence

Vysoko hodnota moci a síly

Boj o pozitivní sebeobraz → boj v kruhu → až fyzické napadení

Kulturní odlišnosti ve formě odplaty, princip stejný

Spravedlivý hněv

Doprovázen pocity ponížení, trapnosti

Viz. Zdravá agrese ve vztahu

Právo na vyjádření hněvu

Osobnostní patologie

A. chování, které se opakuje. Silná agrese v dětství vede k deficitu ve vývoji ⇒ u raných poruch masivní úzkost ⇒ masivní agrese.

Často u hraničních, narcistických a asociálních poruch osobnosti a u psychóz.

Asociální: jsem zranitelný ⇒ druzí mě mohou ublížit

Hraniční: jsem špatný a bezmocný ⇒ druzí mě zradí a opustí ⇒ sám nepřežiju

autoagrese jako reakce na silný pocit nejistoty ohledně vlastní identity,
na pocit bezmoci

Narcistická: jsem méně než druzí ⇒ jsou lepší ⇒ když se mnou jednají normálně,

myslí si, že jsem horší

sebenejistota vs. omniopotence a grandiozita. *Kaz. P74+ja*

Přiřadte: hněv až zuřivost, verbální agrese, chladná agrese, ponižování, fyzická agrese, autoagrese

NÁSLEDKY ÚTOKU NA OBĚŤ

- PTSD (znásilnění, týrání, válka ...)
- destrukce základní důvěry ve svět a pocitu bezpečí
- narušení tělesné integrity, sebeúcty
- může dojít k zhoršení paměti, hyperaktivnímu chování (únikové),
- noční můry, emoční stažení se, omezení soc. kontaktu
- je-li tam hrdina, dojde k přenosu
- sekundární traumatizace (přenáší se na oběti blízké) až transgenerační traumatizace
- často identifikace se s agresorem

MUŽI vs. ŽENY

• ŽENY

Jako oběti:

- nejčastěji doma (manžel, přítel, známý)
- DN častěji smrt v důsledku napadení
- DN bojí se partnera
- chápou se jako oběti, vyhledávají pomoc

• MUŽI

Jako oběti:

- nejčastěji venku (někdo cizí)
- DN málo často smrt
- DN nebojí se partnera
- nevyhledávají pomoc

- **ŽENY**

Jako agresoři:

- bez alkoholu
- nejčastěji vůči opačnému pohlaví
- doma, jeden na jednoho
- příčinou nejčastěji sebeobrana, odplata, ochrana, žárlivost, donucení ke komunikaci
- silné negativní emoce (strach)
- stejně i více agresivní než muži, ale nepřímá agrese
- způsobují drobnější zranění ale častěji
- většinou agresivní jen v 1 vztahu

- agrese ve vztahu končí se vztahem

MUŽI

Jako agresoři:

- často alkohol
- nejčastěji vůči stejnému pohlaví
- často public places, hospody, více lidí
- příčinou nejčastěji věc cti a zachování image, kontrola a pocit moci (DN)
- emoce nejsou tak intenzivní (v páru)
- častěji přímá fyzická agrese
- způsobují vážnější (život ohrožující) zranění
- většinou agresivní opakovaně ve vztazích
- agrese se po ukončení vztahu stupňuje